

ONZE LAATSTE DUINEN BLIJVEN BEDREIGD

Het Spanjaardduin te Bredene: prachtig oud duin maar ook dit duin wordt ernstig bedreigd, de fauna en flora is er uniek.

Alle beloften van overheidsinstanties, alle Koninklijke Besluiten en Gewestplannen ten spijt blijft ons duinenrestant bedreigd. Bouwpromotoren, Projektontwikkelaars, Waterwinningsbonzen blijven azen op onze laatste duinen. Anno 1990 is dit een meer dan bedroevende vaststelling. Verantwoordelijke politici, immobilienmensen en zakenlui schieten hier schromelijk te kort. De nationale, provinciale en lokale overheid treffen zware schuld.

In de context van dit alles is het dan meer dan verheugend te kunnen vaststellen dat een individueel initiatief tot belangrijk resultaat heeft geleid. Recentelijk werd een belangrijk duingebied aan onze Belgische Middenkust toch nog geklasseerd als «natuurreservaat».

Duinenhistoriek.

Aan «onze goeie ouwe kust» was het duinenlandschap tot ongeveer 1850 nog vrij gaaf. Onmiddellijk achter de zee-reepduinen wisselde moerassige laagten (duinpannen) af met stuivend helmduin.

Sint-Jansvlinder op Jacobskruiskruid.

Er was veel open water en in de uitgestrekte duingebieden tussen Nieuwpoort en de Franse grens stroomden zelfs heuse waterloopjes. Tenslotte deinden de duinen zachtgolvend en breed uit over het polderland: de zogenaamde binnenduinen. In de Westhoek en de Zwinstreek is deze zone gelegen op 1 à 2 km afstand van de zee.

Naast enkele grotere centra zoals Nieuwpoort en Oostende was er slechts weinig menselijke bewoning in de duinen. De bebouwing bleef beperkt tot verspreide, kleine vissershuisjes. Naast de inkomsten uit de kustvisserij leefden de vissersfamilies van wat bescheiden landbouw op de binnenduinrand. Rond de huisjes lagen kleine, schrale akkertjes. De meesten hielden ook enkele schapen of koeien als melk- en vleesleverancier. Langdurige begrazing van het duingrasland belette de opslag van struweel en liet de ontwikkeling toe van een zeer gevarieerde flora en fauna in nauwe verwevenheid met de plaatselijke waterhuishouding. Anno 1850 waren er nog geen verharde wegen. De Panne en De Haan moesten nog worden geboren. Bredene en Middelkerke waren kleine polderdorpjes.

Een stad van 60 km.

Rond de eeuwwisseling brachten de Britten het kusttoerisme naar het vasteland. Aan de Belgische kust begon een niet te stuiten toeristische ontginning. Die tot op heden doorgaat. Onze kustlijn is nu een 60 kilometer lange ononderbroken agglomeratie geworden met grote en kleine wegen en immense kampeerdorpen aan de rand. Hier en daar overleefde een flard duin de stadskanker. Veel van het «ongerepte» duin overleeft nu alleen nog in toeristische folders.

In 1902 gaat aan de Oostkust (Duinbergen) de eerste waterwinning van start. Vanaf de Tweede Wereldoorlog wordt bijna de volledige duinstrook als een spons leeggezogen. Het huidige waterpeil ligt nu circa 50 cm tot 100 cm lager dan vroeger het geval was: vochtige duinpannen, moerassen, vijvers en plassen drogen onherroepelijk uit. Door verhoogde mineralisatie (bij uitdroging komen meer voedingsstoffen beschikbaar voor de planten) verrijgt de oorspronkelijke vegetatie, duindoornstruweel schiet overal op. Eén voor één moeten de kieskeurige en daardoor kwetsbare dieren en planten voorgoed wijken. Ook in natuurreservaten, want ontwatering en verrijking kennen geen grenzen.

Dit is bijzonder jammer. Het Vlaamse duinlandschap heeft immers een unieke waarde vanwege de uitzonderlijke geografische positie die het inneemt tussen de kalkarme duinen in Noord-Nederland en de krijtrotsen van Noord-Frankrijk. De bouwpromotoren gaan echter onverminderd door aan onze kust, nieuwe waterwinningsplannen liggen op tafel. Enkel: het Duinviooltje groeit nog steeds niet op beton.

In deze duinen komt de nachtegaal nog voor. Voor hoe lang nog?

Het blauwtje nog steeds talrijk in de duinen.

Duinen om (van) te houden.

In de voortdurende strijd om het behoud en de bescherming van ons duinareaal wist David slechts enkele succesjes tegen Goliath te behalen. Na langdurige acties kwam in 1957 nochtans het eerste duinenreservaat tot stand. 340 ha duinen werden toen door de staat aangekocht in De Panne: het «Westhoek»-reservaat. De natuurreservaten die volgden zijn helaas op één hand te tellen en bovendien zeer klein. Samen goed voor 20 ha. Het beheer ervan wordt verzekerd door Natuur- en Vogelreservaten. Enkele van de meest waardevolle duincomplexen die nog bestaan worden nog steeds bedreigd en we denken hierbij aan Groenendijk-

Monobloc, de Zwinbosjes te Knokke-Heist enz...

Onze laatste duinen worden met andere woorden ernstig bedreigd. Verkaveling, waterwinning, aanleg van toeristische voorzieningen zoals golfterreinen of jachthavens, ruiterspaden enz... vormen blijvende bedreigingen.

Nochtans moet men beseffen dat onze kust toeristisch gezien al haar aantrekkingskracht zou verliezen zonder onze prachtige duinen.

David moet voortdurend op zijn tellen passen. Hij zal nog hard moeten knokken om Goliath, het verloederingspook van onze kustduinen, in het zand te doen bijten.